

Jyväskylän XII Suurajot alkoivat Ennätysmäärä osanottajia — 104 autoa Rauno Aaltonen joutui keskeyttämään

(Jyväskylän Suurajot, -eca -)

Tänä kesänä melkeinpä harvinainen poutasää suosi Jyväskylän XII Suurajojen lähtöä eilen illalla Harjulla. Traditioksi muodostuneen tavan mukaan lähetti ensimmäisen kilpailuparin 1800 km pitkälle taipaleelle Keski-Suomen läänin maaherra Eino Palovesi ja tämän jälkeen alkoikin pitkälle toistasataa kilometriä pitkä suurajajien jono purkautua syksyiseen iltaan. Lähteviä autoja oli kaikkiaan 104, mikä on suurin osanottajamäärä Suurajoissa toistaiseksi. Joukkuekilpailuun otti osaa kaikkiaan 13 joukkuetta, tämäkin uusi ennätysluku. Poisjäämisiä sattui vain pari kappaletta, mutta niistä varsinkin toinen perin valitettava — Saksan Hans Walter, jota pidettiin eräänä vahvimmista voiton tavoittelijoista, ei nimittäin ilmaantunut vielä lähtöviivallekaan, vaikka häntä odoteltiin koko perjantaipäivä Jyväskylään saapuvaksi.

Huippujen kesken tasaista DKW:t löivät itsensä läpi

Itse Harjun mäkkikoekassa, josta tosin ei vielä näy juuri muuta kuin jonkinlainen kymmenen kärkiauton summittainen kuva, ajoivat kaikki parhaiksi ajajiksi tunnetut melko tasaisesti, eikä mitään suuria eroja tietenkään tällaisella lyhyellä pätkällä vielä pääsekään syntymään.

Viimeistä DKW:tä odoteltiin yleisön joukossa jo varmasti «vii-saampana» kuin edellisiä, mutta ehkä jo pimenevän illan takia aika jäi 1.12.2:een, mihin kuitenkin Saksan Bernhard Jäger varmasti on tyytyväinen. Kokonaisuutena katsoen näyttää Harjun mäkkikokeen perusteella kuitenkin

Ensimmäisen kovan ajan löi pöytänsä itävaltalainen DKW-tehdasajajari Kaufmann — Stock, jotka kildättivät kermanväriseen Juniorinsa Harjun laelle aikaan 1.12.5. Tämän pystyi rikkomaan vasta ruotsalainen Tom Trana, joka Mario Pavonin kanssa lensi punaisella Morris Cooperillaan maaliin ajassa 1.11.2. Ewy Rosqvist ei kuitenkaan millään tavalla saattanut itseään häpeään suhattamalla heti perään Mercedeskellä, kilpailujen toisena naisparina ajan 1.12.1. Seuraavana tuli jälleen kova pari T. Mäkinen — K. Ruutsalo ja hurjapäinen Timo salkin Cooperinsa samaan aikaan kuin Trana — 1.11.2.

»Rally-Harry» Bengtssonin Porschele tiedettiin odottaa hurjaa aikaa, mutta kertoimen kanssa hän hieman jäi Tranasta ja Mäkisestä ja sai tyytyä «vains» aikaan 1.09.3, joka kolmella prosentilla korotettuna kohosi 1.11.3:een. Kalpaia, Skoghit, Bomark ja Bengt Söderström ajoivat tasaisen varmasti noin sekunnin päähän edellämänttujen ajoista, mutta sitten tuli viime vuoden voittajapari Aaltonen — Nurmimaa, jotka ajoivat Morris Cooperilla varman tuntuisesti ja lujaa siihen asti parhaan ajan 1.11.0. Nyt odotettiin Jännityneenä Pauli Toivosta, mutta hän ei tuntunut viittävään riskeerata Harjun lyhyellä pätkällä mitään vaan ajoi tasaisesti hyvän ajan 1.12.9.

Eric Carlssonilta kai monikin odotti jotain aivan hurjaa suoritusta, mutta yllättävän kesyästi tuntui Rally-Ericin Saab kulkevan — aika «vains» 1.11.9.

Carlssonin jälkeen ei pitkään aikaan tullut mitään kirkkipään alkoja, mutta sitten kun tuli, tuli se sellaiselta taholta, että sitä ehkä harva osasi odottaa. Saksan tämän vuoden nuori rallitaitti Alfred Kling syöksytti nimittäin DKW Junior de Luxellaan uskomattomalla tuntuvan ajan 1.10.4, mikä edellisenkin DKW:n aikaa tarkastellessa tuntuu lupaavan äärimmäisen kovaa kilpailua Saabien kanssa 3. luokassa.

Jälleen seurasi pieni tauko hyvien aikojen suhteen, mutta sitten tuli Evert Christofferssonin Volvollaan ja ajoi mukavasti käänteet nuollen ajan 1.11.0.

Toivonen kärjessä Vaerin kirtaipaalella

Vielä myöhään eilen illalla saimme tietää epävirallisia tuloksia Vaerin nopealta ja pitkältä (17,5 km) pikataipaaleelta ja siellä oli Pauli Toivonen ajanut parhaan ajan 11.24 voittaen kuitenkin Ruotsin Tom Tranaa vain kaksi sekuntia. Seuraavina olivat B. Söderström—R. Olsson 11.31, S. Lampinen—J. Ahava 11.42 ja T. Mäkinen—O. Ruutsalo 11.44.

Viime vuoden voittaja Rauno Aaltonen tyylinäyte Oikokadun kulmassa. — Rauno ajoi Harjulla erään parhaista ajoista je sopii vain toivoa, että samanlainen tehti hieman parannettuna jatkuisi.

Suomen tämän vuoden ilmeinen rallimesteri, Pauli Toivonen, otti Harjun kokeen vielä melko rauhallisesti, mutta Vaerin pikataipaaleella hän jo epävirallisten tietojen mukaan oli eilen illalla kärjessä.

Parhaat ajajat veikkaavat toisiaan

Jos joku muukin kuin allekirjoittanut yritti saada selville ajajien mieltäpidettä ajajien voittajasta, niin pääsi mielenkiintoiseen lopputulokseen — kaikki veikkaavat kaikkia.

Eric Carlsson piti voittajaehdokkaana Rauno Aaltonen ja Rauno puolestaan Bengt Söderströmiä, Bengt taas puolestaan Raunoa.

Rauno Aaltonen tosin mainitsi myös Tom Tranan kovana miehenä ja totesi vielä, että mikäli Carlssonilla on onni mukana, ei mikään estä häntä voittamasta. — Söderström toivoi ylipäänsä, että joku BMC:n autoista voittaisi ja kyllähän Cooperilta onkin kilpailussa mukana niin monella huippuajajalla, että ei ole mikään ihme, jos jokin niistä kiittää voittoa.

Rauno Aaltonen auto, Morris Cooper, tuli muuten Kööpenha-

miinaan Englannista lentopakettina ja auto on tehty nimenomaan Raunoa varten, eikä kukaan muu ole sillä koskaan ajanut.

Raunon Cooperista öljypohja rikki

Viimehetken tietojen joukossa eilen illalla oli varmasti pahin pettymys, mitä suomalainen ralli-yleisö voi kokea, tieto siitä, että Rauno Aaltonen ja Väinö Nurmimaan taival Jyväskylän Suurajoissa oli katkennut jo Muuramen kohdalla Turkkilan pikataipaaleen jälkeen öljypohjan puhkeamiseen. Vähiten sitä varmasti osasivat odottaa ne, jotka näkivät Raunon auton ennen kilpailuja ja sattuivat kurkistamaan sen alle. Morris Cooperin oli Raunon itsensä kertoman mukaan asennettu yli kahden vuorokauden ajan pohjajapanssaria, jonka olisi tosiaan luultu kestävänsä melkein mitä tahansa. Huonolle onnele ei kuitenkaan voi mitään ja ainoaksi tehtäväksi jää toivoa, että ensi vuonna onnistaisi paremmin. — eca —

Eila Ronkosen jalka taittui

Moninkertainen naisten kuulumestari ja Suomen ennätyskseen 13.33 Suomi—Viro maaottelussa työntänyt Ruokolahden Rajun Eila Ronkosen on taittanut jalkansa temmeltäessään kotipihallaan siskonsa kanssa.

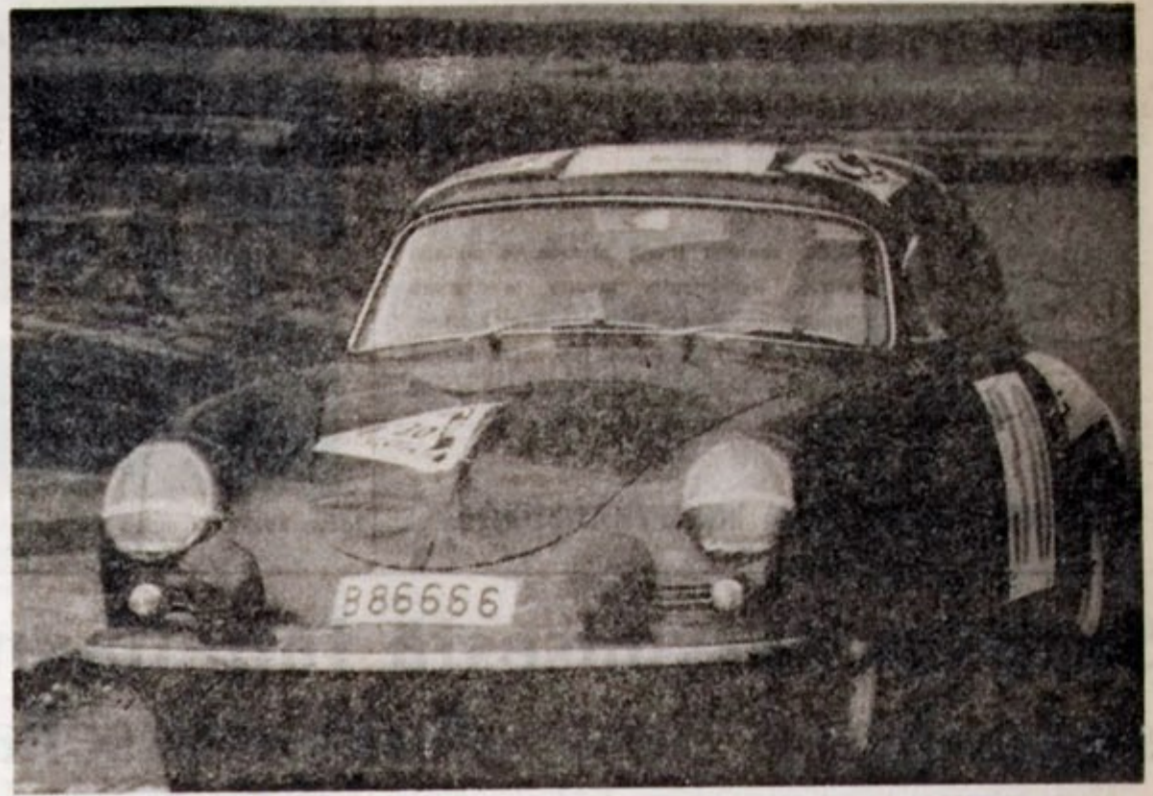
Vasta tänään saivat järjestäjät asiasta tiedon ja peruutuksen Ruokolahden Rajulta.

Keulaan ja perään henkilöautoille rypyyä

Kaksi henkilövaunua ajoi perätyksen Vaajakosken asemalta päin Urheilutalolle kääntyvän mutkan kohdalla perjantaina illansuussa.

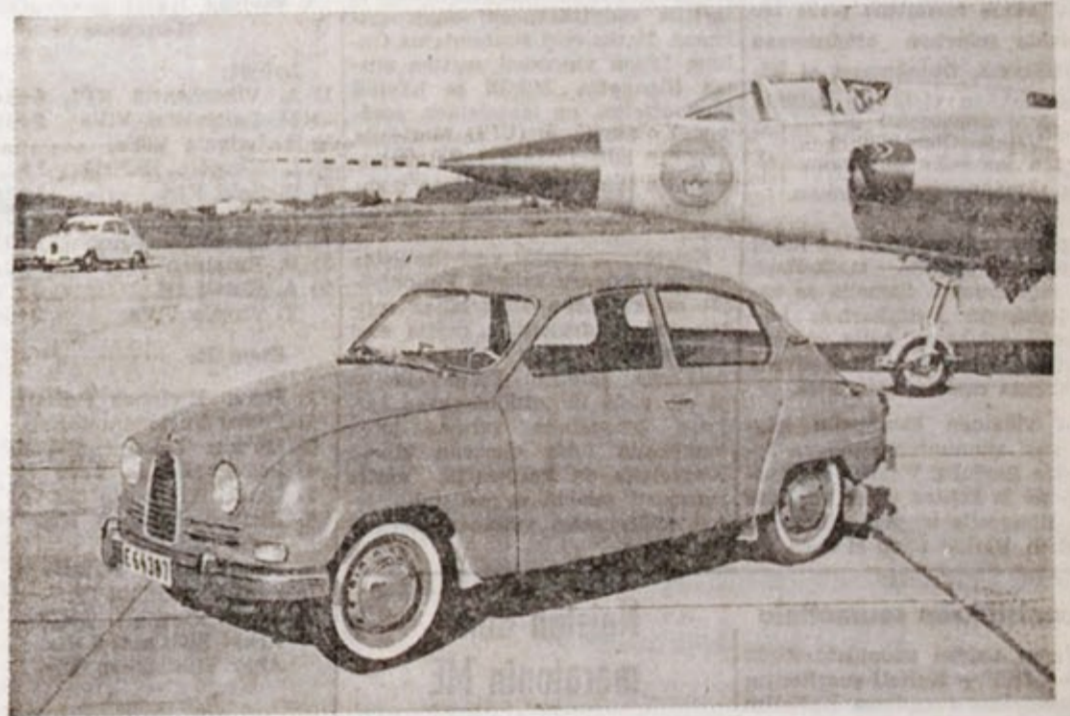
Mutkassa syntyi kuitenkin kiusallinen tilanne, kun edellä ajanut ryhtyi kalastelemaan peltejä vastaan tulleen kuorma-auton kanssa. Isompana tämä työnsi sitten heikompana takaperin senverran, että jäljessä ajanutkin sai osansa lomoista keulapähkään. Etummaista rypisteltiin sekä edestä että takaa. Henkilöitä ei loukkautunut. Tormäyksen syy lieenee se, että jyrkkä mutka on liian ahdas kohtaamiselle.

INDONESIA EI AIO enää lähettää uusia maahinnousjoukkoja ja laskuvarjosotilaita Läntiseen Uuteen Guineaan, vaikka tulenlopettamissopimus tuleekin voimaan vasta elokuun 18. päivänä asioita tuntevat lähteet sanoivat UPI:lle keskiviikkona.

»Rally-Harry» Bengtsson, jota Rauno Aaltonen piti pahimpana kilpailijanaan, ajoi Porscheaan erinomaisesti, mutta ei vielä sentään ainakaan Harjulla sijoittunut aivan kärkikruunuksi.

Ksml:n moottoripalsta

Varsinkin erilaisissa ralli-ajoissa tunnetuksi tulleiden Saab-autojen edustus on Keski-Suomessa siirtynyt jyvaskyläiselle Sisä-Suomen Moottori Oy:lle. Kuvassa nähdään edessä 5 hengen Saab 96 henkilöauto sekä taustalla samaa merkkiä olevan lentokoneen nokka, sillä Svenska Aeroplan Aktiebolagetin valmistaa sekä autoja että lentokoneita.

Uusi Morris 1100 seifeltä Englannissa

BMC:n teknillinen johtaja Alec Isigonis on avustajineen kehittänyt keskiluokan viiden hengen Morris 1100-auton, joka näinä päivinä on tuotu julkisuuteen. Huomattavinta tässä uudessa luomuksessa on uusi »hydraulic» jousitusjärjestelmä. Morris 1100:n perusrakenne, kuten Mini-Morrisissäkin, on kahden rungon päälle rakennettu kori, etumaisen rungon muodostassa moottorin, jousituksen, vaihteiston, voimansiirtolaitteiden ja ohjauslaitteiden kanssa yhtenäisen kokonaisuuden. Huomattavin tilansäästö on aikaansaatu moottorin sijoittamisella poikittain etuakselin kohdalle. Vaunu on etupyörävetoinen.

Silmiinpistävä on Morris 1100:ssa henkilö- ja tavaratilojen edullinen suhde kokonaispituuteen (373 cm), niinpä onkin prosenttiluku edellisten hyväksi kokonaisuudessa 80 % ja vaunun tarjoomat tilat vastaavat huomattavasti suuremman ja kallimman auton tiloja. Sisätilaa lisäävät myös ovien ikkunat, jotka ovat kaarevat ja alaslaskettaessa myötäilevät auton ulkopeltoja, jättäen ilmapölyä sisäverhoiluun ja ulkopeltojen välissä mahdollisimman pieneksi. Matkatavaroiden kuljettamiseen on auton takaosassa tila, joka on 56 cm korkea ja 84 cm syvä. Voimansiirtolaitteiden autossa on tullut BMC:n 4-sylinterinen »A» moottori, joka uudessa muodossaan kehittää kokonaisuudessa 50 hv/5100 k/m ja antaa n. 130 km:n huippunopeuden. Vaihteita on vaunussa 4 ja peruutus, joista II—IV ovat hyvän synkronoinnin ansiosta

erittäin nopeakäyttöiset. Vaihdelaitikon öljytila on moottorin ja voimansiirtolaitteiden kanssa yhtenäinen.

Nerokkaan yksinkertaisesti toteutettu hydraulikun hyväksikäyttö on luonut jousituksen, joka kaikissa olosuhteissa täyttää vaativimman auton vaatimukset. Voidaan jopa sanoa oltaavan askelmalla jor-talkossa, jossa seuraava on ns ilma-tyynyajoneuvo. Hydraulic jousitus toimii seuraavalla tavalla: Pyörän saadessa iskun ylöspäin liike välittyy eräänlaiseen kalvoon, joka on nestettä täynnä olevan painekammion pohjana. Kalvon siirtymä ylöspäin sen syrjäyttämä neste pyrkii siirtymään väliseinällä eroitetuun ylempään kammiioon venttiilin kautta, joka korvaa täydellisesti iskunvaimentajan. Kammiion yläosa puolestaan on hyvin vahvainen kumintelo, joka paineen kohotessa pyrkii laajenemaan kuin ilmapallo ja näin syntyy itse jousto.

Tämän lisäksi ovat sekä etu- että takapyörä painekammiot yhdistetty toisiinsa putkella, joka aikaansaa sen, että osa yläkammioon kohdistetusta paineesta siirtyy samalla puolella olevaan toisen pyörän vastaavaan kammiioon pyrkien täällä aikaansaamaan vastakkaisen liikkeen eli painamaan kalvoa ja samalla pyörää alas. Tästä kaikesta on seurauksena, että auton etu- ja takapää pysyvät maanpintaan nähden yhtä korkealla eli minkäänlaisia »nokkivaa» liikettä ei pääse syntymään. Tämä ei sinänsä ole tämmöinen jousituksen ainoa etu, vaan ehkä vieläkin tärkeämpänä on pidettävä sitä, että käänteiden otossa takapyörän »painonouse» lisäksi aivan oleellisesti taka-

pyörän ja tienpinnan välistä kitkaa. Tehdäköön vielä, että hydraulic jousitus on yksinkertaisempi kuin yksikään nesteajurijärjestelmä ja sen sisällä valitseva paine vain murto-osa ajurijärjestelmän paineesta.

Kansalaiskoulun opetus tehostuu Juupajoella

Alkavana toisena työvuotena Juupajoen kansalaiskoulun työskentely saavuttaneen tarkoitettua tehonsa, sillä kouluun on nyt saatu kuudes yksitoiminen opettajan virka maatilataloutta varten. Virkaan tulee hoitamaan väliaikaisena agrologi Pekka Leskinen Korpihaildella.

Opettajavoimien kohdalla on myös muutoksia sikäli, että tyttöjen käsityönopettajan virkaa tulee koeaikana hoitamaan käsityönopettaja Tuula Salmijärvi Ruovedellä. Metallityönopettajan virkaan on valittu väliaikaiseksi tekn. Matti Pohja Juupajoelta.

Oppilaiden kyyditys on nyt saatu järjestetyksi niin, että koulutyö päivittäin alkaa kaikilla klo 8 ja päättyy klo 14. Kouluun tulee lukuvuonna toistasataa oppilasta.

— Poliisi jatkaa tutkimuksia kourulaisten Leo Saviojan kuoleman selvittämiseksi. Torstai- ja viikkokäytännön mukaan ei tuotettu juttuun mitään oleellista uutta.

YHDYSVALLOISSA myytiin tämän vuoden ensimmäisellä puoliskolla 3.446.563 henkilöautoa. Luku on lähellä v. 1955 saavutettua ennätystä.